

ỦY BAN NHÂN DÂN HUYỆN BA VÌ
TRƯỜNG TIỂU HỌC CỎ ĐÔ

SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

Đề tài:

**ÁP DỤNG PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC TRỰC QUAN
ĐỂ NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC
MÔN TIN HỌC TẠI TRƯỜNG TIỂU HỌC CỎ ĐÔ**

Lĩnh vực/ Môn: *Tin học*

Cấp học: Tiểu học

Tên Tác giả: Nguyễn Thị Minh Phương.

Đơn vị công tác: Trường Tiểu học Cỏ Đô – Ba Vì – Hà Nội

Chức vụ: Giáo viên Tin học.

Ba Vì, ngày 30 tháng 04 năm 2024

MỤC LỤC

PHẦN I: ĐẶT VẤN ĐỀ	1
PHẦN II: NỘI DUNG	3
I. HIỆN TRẠNG	3
II. GIẢI PHÁP THỰC HIỆN.....	5
1. Dạy học sinh theo cách trưng bày những đồ dùng trực quan có tính chất minh họa như đồ vật.	8
2. Dạy học sinh theo hình thức qua hình ảnh.....	9
3. Dạy học sinh theo hình thức trình bày gắn liền với các video, giúp học sinh sáng tạo và trình bày.....	10
4. Dạy kết hợp các loại hình trực quan minh họa và hình ảnh.....	11
5. Dạy trực quan theo phương pháp nhóm chuẩn bị và tìm hiểu các đồ vật có trong bài học.....	11
III. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC.....	14
IV. HIỆU QUẢ	14
V. TÍNH KHẢ THI	14
VI. THỜI GIAN THỰC HIỆN	14
VII. KINH PHÍ THỰC HIỆN	14
PHẦN III. KIẾN NGHỊ - ĐỀ XUẤT.....	16
TÀI LIỆU THAM KHẢO	17

PHẦN I: ĐẶT VẤN ĐỀ

Hiện nay, lĩnh vực khoa học công nghệ thông tin phát triển rất nhanh và thâm nhập vào tất cả các lĩnh vực, hay nói cách khác công nghệ thông tin đã trở thành công cụ hỗ trợ cho các lĩnh vực công nghệ khác cùng phát triển. Chính vì sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin, nên Đảng và Nhà nước ta đã chú trọng trong việc đào tạo nhân lực, đáp ứng yêu cầu công nghệ thông tin, hiện đại hóa, mở cửa và hội nhập hướng đến nền kinh tế trí thức. Vì vậy trong kỷ nguyên này, người ta gọi là kỷ nguyên của công nghệ thông tin.

Song song với sự phát triển mạnh mẽ của công nghệ thông tin, thì việc đưa môn Tin học vào nhà trường tiểu học là một điều rất cần thiết và hiệu quả cao, tạo điều kiện cho học sinh làm quen với lĩnh vực công nghệ thông tin từ khi còn nhỏ, tạo nền móng vững chắc cho học sinh tiến dần đến công nghệ cao trong các bậc học tiếp theo.

1. Tính cấp thiết của đề tài sáng kiến :

Khi học Tin học ở bậc Tiểu học bước đầu giúp học sinh nắm được sự hình thành và phát triển của máy tính, giúp các em khám phá nhiều điều kì thú về thế giới tự nhiên và cuộc sống con người bằng cách sử dụng máy tính, biết được một số bộ phận và chức năng cơ bản của máy tính, biết vẽ được những bức tranh sinh động thông qua phần mềm Paint, học sinh cũng đã nắm được cơ bản về phần mềm Word và phần mềm Power Point cũng như biết được một số lệnh lập trình cơ bản trong phần mềm Logo. Học sinh dần tìm hiểu về thuật ngữ trong máy tính và rèn kĩ năng sử dụng máy tính thông qua những trò chơi và những bài thực hành cơ bản...

Dù môn Tin học quan trọng đối với các em nhưng trong quá trình dạy học, tôi nhận thấy một số học sinh còn nhiều hạn chế, ý thức tự học, tự rèn rất ít, thụ động trong học tập. Các em chưa xác định được tầm quan trọng của tin học nên chưa hứng thú với môn học. Là một giáo viên tôi luôn băn khoăn là làm thế nào để học sinh học, tìm tòi và hứng thú khi tham gia tiết học. Đây là một vấn đề nóng bỏng cần phải thực hiện nhanh và đúng cách để xây dựng cho các em nền tảng vững chắc để các em tự tin hơn trong học tập.

2. Mục tiêu của đề tài sáng kiến :

Để giúp các em ngày càng yêu thích môn Tin học hơn, nâng cao hiệu quả của nội dung, nắm vững kiến thức bài học. Cũng như giúp các em phát huy hết năng khiếu của bản thân thông qua chương trình học, giúp các em nuôi dưỡng niềm đam mê về Công nghệ thông tin ngay từ khi còn học ở bậc Tiểu học. Vì vậy trong quá trình dạy học và kinh nghiệm của bản thân, tôi đã chọn đề tài ***“Áp dụng phương pháp dạy học trực quan để nâng cao chất lượng giáo dục môn Tin học tại trường Tiểu học Cổ Đô”*** nhằm giúp các em phát triển hết năng khiếu và các kỹ năng sáng tạo một cách hiệu quả.

3. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu :**3.1 Thời gian :**

Đề tài được tiến hành từ tháng 9/2023 đến tháng 4/2024.

3.2 Đối tượng :

Học sinh khối 3, 4 trường Tiểu học Cổ Đô – Ba Vì – Hà Nội.

3.3 Phạm vi nghiên cứu :

Trường Tiểu học Cổ Đô – Ba Vì – Hà Nội

PHẦN II: NỘI DUNG

I. HIỆN TRẠNG VẤN ĐỀ

1. Cơ sở lý luận :

Học tập chịu sự tác động của các tác nhân nhận thức, xã hội, văn hoá, liên nhân cách do vậy dạy học phải tổ chức các dạng như tác động đa dạng cho học sinh tham gia, phải tạo ra các hoạt động dạy học đa dạng như tác động nhận thức cá nhân (tự phát hiện, tìm tòi và lĩnh hội); tác động xã hội, văn hoá (như gắn việc học với hoàn cảnh cụ thể, với bối cảnh văn hoá và xã hội, thời đại); phải tạo ra các tác động tâm lý (sự hợp tác, gắn kết, chia sẻ trách nhiệm và lợi ích). Để học sinh có thể kết hợp và phát huy đa dạng các kiến thức thì giáo viên phải tạo cho học sinh những phương pháp học hợp lý, một trong những phương pháp giúp học sinh khơi nguồn cảm hứng và niềm đam mê trong lĩnh vực công nghệ thông tin đó là sự tò mò, hướng đến học sinh khả năng tự tìm hiểu. Giáo viên dạy học sinh những kiến thức trọng tâm về các chủ đề không theo cách dạy truyền thống mà dạy học sinh tự tìm hiểu, dạy các em qua hình ảnh, qua video hay qua những hiện vật thực tế. Từ đó tạo cho các em sự tin tìm hiểu bài và tự thuyết trình sản phẩm của mình thông qua các gợi ý của giáo viên. Cùng với sự kết hợp làm việc nhóm thi đua giữa các nhóm giúp học sinh nắm vững kiến thức đã học và hình thành các kỹ năng hợp tác làm việc trong học sinh.

Như vậy, sự kết hợp giữa các phương pháp trong quá trình học là một mặt vừa chú trọng phát huy tính tích cực cao, tính chủ động, sáng tạo của học sinh, mặt khác lại chú trọng sự phối hợp, hợp tác giữa các học sinh trong quá trình học tập, cần kết hợp năng lực cạnh tranh và năng lực hợp tác ở học sinh, giúp học sinh học thông qua các giác quan tạo cho học sinh cảm giác vừa học vừa chơi và cảm thấy thích thú hơn trong tiết học. Để sử dụng có hiệu quả, xen kẽ giữa các phương pháp, giáo viên cần phải chú trọng xây dựng trách nhiệm cá nhân và trách nhiệm nhóm, xây dựng vị thế của mỗi học sinh trong nhóm và trong lớp, hình thành kỹ năng làm việc nhóm cho học sinh. Tạo cho các em sự yêu thích, muốn tìm hiểu các bài học tiếp theo sau mỗi giờ học.

2. Cơ sở thực tiễn:

Năm học 2023 - 2024, tôi được Ban giám hiệu phân công dạy Tin học lớp 3, 4. Đây là môn học tìm hiểu về công nghệ nên luôn tạo hứng thú đối với các em học sinh và là môn học tạo sự tò mò đam mê hiểu trong các em.

Theo Công văn 816/BGDĐT-GDTH năm 2022, thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông tại Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT (Chương trình GDPT 2018), môn Tin học sẽ là môn học bắt buộc được tổ chức dạy học từ lớp 3 năm học 2022 – 2023; lớp 4 năm học 2023-2024. Chính vì vậy tại trường Tiểu học Cổ Đô, cơ sở vật chất, trang thiết bị đã được sửa chữa, bổ sung tạo điều kiện tốt nhất phục vụ cho việc dạy và học của môn Tin học.

Giáo viên Tin học được đào tạo kiến thức cơ bản và có hệ thống giáo dục sư phạm chuẩn mực, đáp ứng yêu cầu cho việc dạy và học môn Tin học ở bậc Tiểu học.

Môn Tin học là môn học trực quan sinh động, môn học giúp học sinh khám phá lĩnh vực mới nên tạo cho học sinh tính tò mò và sự hứng thú trong quá trình học, nhất là những tiết thực hành.

Ở trường học sinh được học tập trong môi trường học tập thoáng mát, sạch sẽ, phòng học khang trang, bàn ghế đúng quy cách, phù hợp với độ tuổi, sân trường rộng rãi, sạch đẹp tạo cho các em một không gian chơi thoải mái sau giờ học căng thẳng.

Phong trào thi Tin học trẻ không chuyên, các cuộc thi trên máy tính hàng năm được tổ chức, học sinh trường tham gia đã từng đạt được thành tích cao góp phần thúc đẩy cho việc dạy và học của giáo viên và học sinh.

Thư viện có nhiều loại sách tham khảo cũng như giảng dạy nên rất thuận tiện cho việc nghiên cứu tài liệu để dạy học.

Ngoài ra đó là sự hỗ trợ, giúp đỡ của tập thể giáo viên trong trường với tinh thần đoàn kết, giúp nhau cùng tiến bộ nên đã tạo điều kiện cho tôi thực hiện tốt trong công việc dạy học. Đồng thời nhà trường được sự ủng hộ của các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương, các ban ngành, phụ huynh toàn trường ủng hộ cơ sở vật chất cho toàn trường.

3. Một số khó khăn:

Ở Tiểu học phòng máy tính còn hạn chế, trường chỉ có một phòng máy nên chưa tạo điều kiện cho một học sinh sử dụng một máy. Trong giờ thực hành do vẫn có 2-3 học sinh cùng ngồi một máy nên thời gian thực hành của các em cũng bị giảm. Do máy tính còn hạn chế nên ảnh hưởng đến chất lượng học tập của các em.

Ở Tiểu học môn Tin học vẫn là môn học còn mới mẻ, tài liệu tham khảo ít (sách giáo khoa và sách bài tập) nên chưa tạo được điều kiện cho học sinh tham khảo thêm. Ngoài ra độ tuổi của các em là tuổi hiếu động, ham chơi do đó khi giáo viên hướng dẫn thực hiện xong các em rất mau quên.

Bên cạnh đó nhiều gia đình điều kiện kinh tế còn khó khăn, rất ít học sinh có máy tính tại nhà, các em chủ yếu tiếp xúc với máy vi tính ở trường. Do đó sự tìm tòi và khám phá máy tính với các em còn hạn chế, việc học tập của các em vẫn còn mang tính chậm chạp và thụ động.

Với mong muốn học sinh của mình tiếp thu được bài một cách tốt nhất, giúp các em có được vốn kiến thức cơ bản ban đầu để dần bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên của khoa học công nghệ. Từ khi được giao dạy môn Tin học lớp 3 tôi đã tiến hành khảo sát chất lượng đầu năm của các em học sinh khối 3, 4.

Bảng khảo sát chất lượng môn Tin học đầu năm

Khối	Tổng HS	HTT	Tỉ lệ (%)	HT	Tỉ lệ (%)	CHT	Tỉ lệ (%)	Ghi chú
3	115	45	38,4	66	56,4	4	5,2	
4	111	46	41,1	62	55,8	3	3,1	

II. GIẢI PHÁP THỰC HIỆN

Dạy học trực quan là phương pháp dạy học có sử dụng phương tiện trực quan, nhằm giúp học sinh trực tiếp cảm giác, nhận biết về vấn đề một cách thực tế nhất. Ngoài ra còn tạo cho học sinh làm bài theo hướng mở, không nhất thiết khô cứng theo như hình mẫu.

Trong quá trình làm giáo viên còn hướng dẫn thực hiện theo hướng sáng tạo, học sinh không nhất thiết phải sử dụng những công cụ những thao tác giáo viên yêu cầu. Học sinh chỉ cần nắm rõ cách làm và thực hiện theo sự sáng tạo của mình của mình, không theo một quy trình nhất định.

Giáo viên là người chuẩn bị các đồ dùng dạy học trực quan gắn liền với bài học của học sinh, từ những đồ dùng học tập mà giáo viên đã chuẩn bị giáo viên định hướng để học sinh nhận ra và tìm hiểu về bài học liên quan, giáo viên hướng dẫn học sinh vận động được các thao tác tư duy, so sánh, phân tích, tổng hợp, khái quát để giúp học sinh nắm vững bài học.

Việc kiểm tra đánh giá kết quả học Tin học của học sinh phải đảm bảo được tính toàn diện, tức là kiểm tra được hết các nội dung mà các em được học. Phải đảm bảo được tính chính xác, tính lượng hoá cao. Nghĩa là việc kiểm tra đánh giá phải xây dựng được các chỉ số đáng tin cậy, cho phép đánh giá có thể đo được, đếm được, quan sát được, có thể xác định được bằng con số cụ thể.

Để giúp học sinh thêm phần hứng thú đạt hiệu quả cao nhất có thể, giáo viên ngoài việc áp dụng những dụng cụ dạy học trực quan, hay những bài học được thiết kế theo dạng video thì những trò chơi xen kẽ trong chương trình học sẽ giúp tiết học trở nên sinh động và giúp học sinh hiểu bài hơn. Những tiết học mang tính tự chủ không những giúp học sinh mở rộng thêm kiến thức mà tạo cho không khí học trở nên vui vẻ và thoải mái và đạt hiệu quả hơn.

Ngoài ra giáo viên còn thực hiện phương pháp thảo luận nhóm trong quá trình học của học sinh. Từ phương pháp thảo luận nhóm giáo viên giúp học sinh phát huy được tính tích cực, tự giác. Phương pháp này đã tạo được một môi trường học tập thuận lợi mà ở đó trí tuệ tập thể đã được phát huy cũng như vai trò hoạt động xã hội của cá nhân được trải nghiệm.

Để thực hiện được biện pháp này giáo viên phải nắm các nguyên tắc trong việc chọn cách dạy học trực quan.

Nguyên tắc 1 : Xây dựng bài dạy có hệ thống với các đồ vật, hình ảnh liên quan đến bài học.

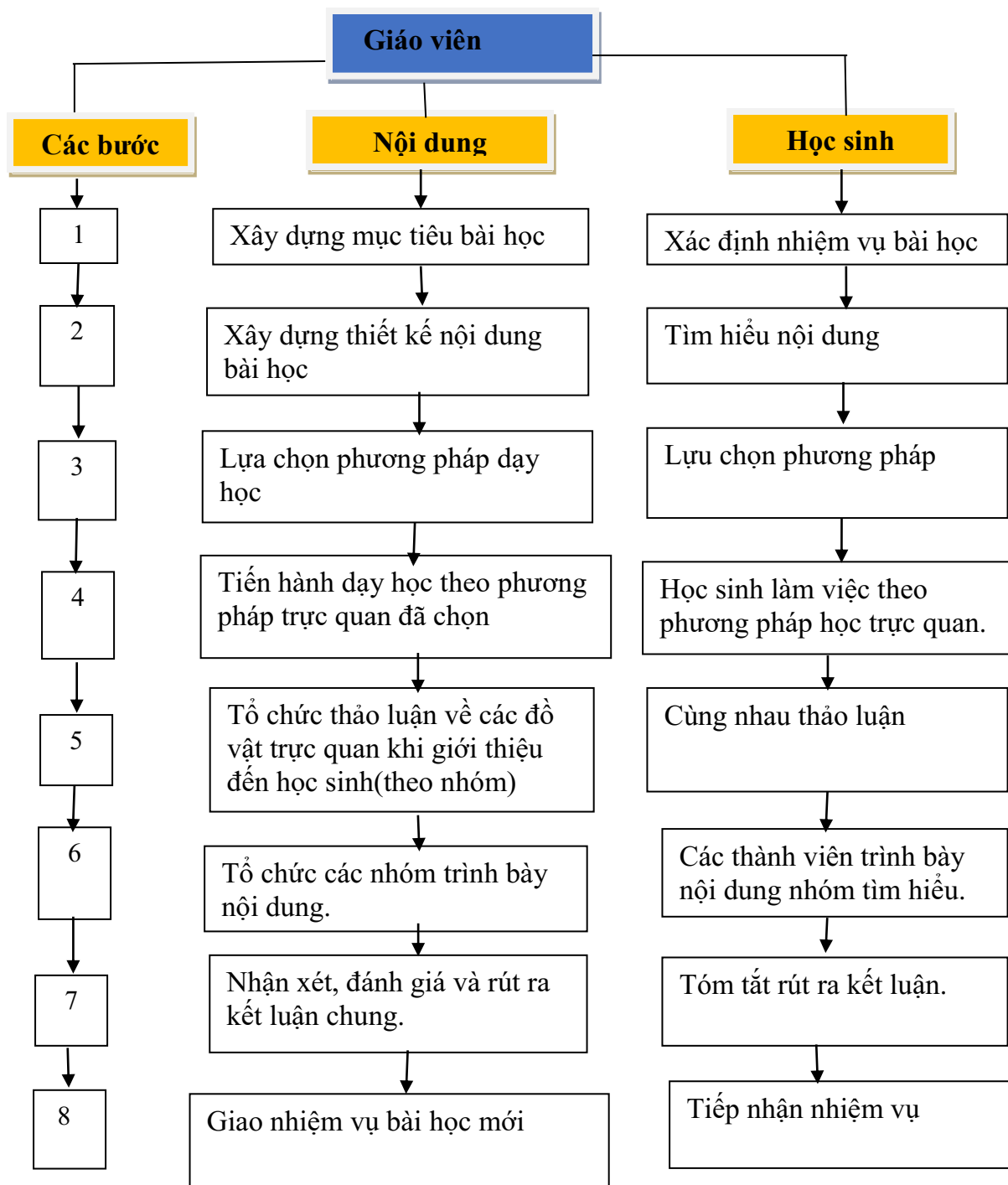
Nguyên tắc 2: Phải đảm bảo giữa kiến thức cơ bản của học sinh và kiến thức nâng cao, giữa hình thức dạy và học của giáo viên và học sinh.

Nguyên tắc 3: Phải đảm bảo tính hệ thống kiến thức, tính toàn diện và phải gắn liền với thực tế.

Nguyên tắc 4: Các trò chơi, video xen kẽ trong bài học phải phù hợp với nội dung của bài học.

Giáo viên phải nắm được nội dung từng phần phù hợp với cách thực hiện dạy trực quan theo phương pháp nào. Phần nào nên dạy học sinh theo cách quan sát và cầm đồ vật thực tế, phần nào dạy qua hình ảnh, phần nào dạy qua các video, phần nào áp dụng trò chơi trong nội dung bài học hay sự kết hợp giữa các phương pháp với nhau. Trong một tiết dạy giáo viên phải nắm vững được sơ đồ thực hiện.

(Sơ đồ thể hiện tiến trình thực hiện dạy học theo phương pháp dạy học trực quan)

Giáo viên phải luôn chuẩn bị bài tốt, dự đoán tình huống xảy ra trong quá trình dạy để xử lý kịp thời và đưa ra phương pháp xử lý nhanh. Như vậy thì quá trình thực hiện việc dạy và học của giáo viên và học sinh sẽ đạt hiệu quả cao. Vậy trước khi lên lớp giáo viên phải chuẩn bị những nội dung cơ bản sau:

- Mục tiêu của bài học hôm nay là gì?
- Những đồ dùng trực quan nào phù hợp với bài học?
- Chuẩn bị tốt những đồ dùng dạy học trực quan.
- Sau bài học học sinh sẽ nắm được những gì?

- Dự kiến các tình huống có thể xảy ra để giải quyết.
- Học sinh phải chuẩn bị những gì?
- Giáo viên chuẩn bị bài giảng thật chia tiết có các hoạt động cụ thể.
- Giáo viên chuẩn bị trò chơi để ôn lại kiến thức cho học sinh.

Trong một tiết dạy giáo viên có thể chọn các phương pháp dạy học trực quan khác nhau. Bản thân tôi đã áp dụng linh hoạt tùy theo bài theo các cách như sau:

1. Dạy học sinh theo cách trưng bày những đồ dùng trực quan có tính chất minh họa như đồ vật.

Đây là phương pháp giúp học sinh vừa sờ được, quan sát được, và tìm hiểu về các đồ vật liên quan đến bài học. Để thực hiện hình hình thức này giáo viên phải chuẩn bị các bước sau:

Bước 1: Chuẩn bị những đồ vật liên quan đến bài học của ngày hôm nay.

Bước 2: Giới thiệu về những đồ vật

Bước 3: Học sinh tìm hiểu về đồ vật .

Bước 4: Trình bày

Ví dụ : Trong bài 5: Làm quen với máy tính “Tin học lớp 3- NXB ĐH Vinh ” trang 13. Khi các em học về các bộ phận của máy tính, để các em hiểu được các bộ phận của máy tính như thế nào? Nó có tác dụng gì? Thì giáo viên cần phải chuẩn bị trước các bộ phận của máy tính để bàn, máy tính xách tay, ipad để giới thiệu đến học sinh và thực hiện theo các bước sau:

Bước 1: Giáo viên cho học sinh quan sát một số máy tính

Bước 2: Tìm hiểu nêu cấu tạo và cách sử dụng của các bộ phận của máy tính, phân biệt các loại máy tính.

Bước 3: Quan sát các bộ phận máy tính khi được cắm vào máy tính

Bước 4: Nhận xét, phân biệt các loại máy tính để bàn, máy tính xách tay, ipad.

Giáo viên quan sát học sinh thực hiện sau đó chốt bài.

Học sinh tìm hiểu về các bộ phận của máy tính để bàn.

2. Dạy học sinh theo hình thức qua hình ảnh

Đây là phương pháp dạy học bằng hình ảnh, giáo viên sẽ cho học sinh xem hình ảnh và tìm điểm chính trong hình ảnh, từ đó sẽ hướng dẫn học sinh về chức năng của bài học qua hình ảnh học sinh vừa quan sát. Để phương pháp diễn ra hiệu quả nhất giáo viên cần thực hiện như sau:

Bước 1: Chuẩn bị ảnh của liên quan đến bài học.

Bước 2: Giới thiệu về hình ảnh.

Bước 3: Học sinh quan sát ảnh và tìm điểm chính trong ảnh

Bước 4: Học sinh trả lời câu hỏi của giáo viên liên quan đến ảnh vừa tìm hiểu.

Ví dụ : Trong bài 4: Lợi ích của việc gõ bàn phím đúng cách “Sách Tin học 4” trang 11. Để ôn lại các kiến thức về gõ phím đúng cách và giúp học sinh nhớ và nắm vững thao tác sử dụng chuột, bàn phím. Thì giáo viên cần phải chuẩn bị trước các hình ảnh liên quan đến bài học và thực hiện theo các bước sau:

- Giáo viên chuẩn bị hình ảnh về các chức năng đã học trong phần mềm soạn thảo.
- Chia học sinh thành 2 nhóm và yêu cầu các nhóm cử một thành viên lên nhận hình ảnh, khi thành viên trong nhóm giơ hình ảnh lên thì trong nhóm sẽ cử một học sinh trả lời về chức năng của hình ảnh đó.
- Giáo viên sẽ chốt lại đáp án và khen thưởng nhóm trả lời đúng nhiều hình nhất.

Học sinh thực hành vẽ lại các cách gõ phím đúng cách

3. Dạy học sinh theo hình thức trình bày gắn liền với các video, giúp học sinh sáng tạo và trình bày.

Với hình thức này giáo viên sẽ chiếu một đoạn video giới thiệu về chủ đề mà học sinh sẽ làm bài, học sinh tìm hiểu và khám phá về chủ đề đó. Để tiết học diễn ra hiệu quả nhất thì cần thực hiện các bước sau:

Bước 1: Chuẩn bị video liên quan tới bài học

Bước 2: Giới thiệu về chủ đề, về bài học và cho học sinh xem video .

Bước 3: Dựa trên thông tin tiếp thu được, học sinh thực hiện làm bài.

Bước 4: Trình bày sản phẩm

Ví dụ : Trong bài 23: Sử dụng công cụ đa phương tiện để tìm hiểu lịch sử - văn hóa “Sách Tin học 4 – Robot thông minh” trang 61. Học sinh sẽ xây dựng bài trình chiếu giới thiệu quảng bá về con người, danh lam, thắng cảnh, lịch sử, văn hóa...Việt Nam. Để các em hoàn thành bài trình chiếu giới thiệu một cách tốt nhất thì việc đầu tiên giáo viên phải giúp học sinh hiểu được con người, danh lam, thắng cảnh của đất nước. Giúp các em hoàn thành bài theo các bước sau:

Bước 1: Học sinh xem video giới thiệu về con người, danh lam, thắng cảnh, lịch sử, văn hóa đất nước Việt Nam

Bước 2: Xác định địa danh nơi mình giới thiệu, hướng dẫn học sinh tìm hình ảnh về địa danh mình giới thiệu.

Bước 3: Học sinh thực hiện trình bày trên phần mềm powerPoint

Bước 4: Học sinh trình bày trước lớp.

Sau khi học sinh làm bài xong thì giáo viên sẽ cho đại diện lên trình bày trước lớp, giáo viên nhận xét.

Học sinh học và thực hành trên thiết bị dạy học số do giáo viên xây dựng

4. Dạy kết hợp các loại hình trực quan minh họa và hình ảnh.

Đây là phương pháp vừa chiếu hình ảnh, vừa cho học sinh xem đồ vật để các em tìm hiểu. Để thực hiện tốt hình thức này giáo viên thực hiện như sau:

Bước 1: Chuẩn bị hình ảnh và đồ vật

Bước 2: Giới thiệu về đồ vật đồng thời chiếu hình ảnh về đồ vật

Bước 3: Học sinh quan sát và tìm hiểu

Bước 4: Học sinh thực hiện

Ví dụ : Trong bài 5: Sử dụng bàn phím “sách Kết nối trí thức với cuộc sống lớp 3” trang 25. Học sinh tìm hiểu về bàn phím máy tính và cách đặt tay trên bàn phím máy tính, để học sinh hiểu rõ nhất và thực hiện tốt nhất thì giáo viên sẽ thực hiện như sau:

- Chuẩn bị bàn phím và hình ảnh về bàn phím
- Giới thiệu về bàn phím
- Học sinh quan sát và xác định phím cơ sở
- Học sinh thực hiện đặt tay trên bàn phím

Giáo viên quan sát các em đặt tay trên bàn phím và sửa nếu các em thực hiện sai.

Học sinh làm việc nhóm

5. Dạy trực quan theo phương pháp nhóm chuẩn bị và tìm hiểu các đồ vật có trong bài học.

Với phương pháp này giáo viên sẽ chia nhóm và giao nhiệm vụ cho các nhóm chuẩn bị trước các đồ vật liên quan đến bài học, và yêu cầu các các nhóm sẽ tìm hiểu và trình bày về đồ vật của mình. Phương pháp này giúp học sinh chủ động trong bài học của mình, giúp học sinh phát huy khả năng làm việc nhóm, khả năng tư duy và tìm hiểu bài. Để thực hiện được phương pháp này giáo viên cần thực hiện như sau:

Bước 1: Giao nhiệm vụ cho các nhóm chuẩn bị đồ vật liên quan bài học.

Bước 2: Các nhóm giới thiệu về các đồ vật của nhóm mình.

Bước 3: Học sinh tìm hiểu về các đồ vật của nhóm mình

Bước 4: Học sinh trình bày

Học sinh trình bày trước lớp, các nhóm khác nhận xét, giáo viên nhận xét.

Ví dụ : Trong bài 20: Sơ đồ hình cây. Cấu trúc cây thư mục “sách Tin học 3- NXB ĐH Vinh” trang 49. Học sinh tìm hiểu và biểu diễn phân loại cụ thể bằng sơ đồ hình cây, từ đó nhận biết được thư mục và tệp trong máy tính. Để học sinh hiểu rõ nhất và thực hiện tốt nhất thì giáo viên sẽ thực hiện như sau:

- Giáo viên giao nhiệm vụ cho các nhóm, mỗi nhóm sẽ chuẩn bị một sơ đồ cây sở thích của các thành viên trong nhóm mình.
- Các nhóm giới thiệu về sơ đồ cây nhóm mình đã chuẩn bị.
- Thành viên trong nhóm thể hiện sở thích lên sơ đồ cây của nhóm mình.
- Nhóm trưởng sẽ cử thành viên lên trình bày về cây sở thích của các thành viên nhóm mình.

Học sinh thực hiện và trình bày bài của nhóm

✚ Với phương pháp này thì vai trò của giáo viên và nhóm trưởng đóng vai trò quan trọng.

Vai trò của giáo viên

Thứ nhất: Khi học sinh tiến hành thảo luận, giáo viên chuyển từ vị trí người hướng dẫn sang vị trí người giám sát. Nhiệm vụ của giáo viên lúc này là nhận biết tiến trình hoạt động của các nhóm từ đó có thể có những can thiệp kịp thời để mang lại hiệu quả cao. Muốn vậy, khi giám sát hoạt động nhóm giáo viên cần:

+ Chú ý đến hoạt động mà giáo viên yêu cầu lớp thực hiện, không được tranh thủ làm việc riêng khi học sinh đang thảo luận. Giáo viên cần phải di chuyển, quan sát và giám sát mọi hoạt động của lớp.

+ Chú ý lắng nghe quá trình trao đổi của học sinh trong nhóm. Từ đó, giáo viên có thể có những phát hiện thú vị và khả năng đặc biệt của từng học sinh, hướng thảo luận của từng nhóm để điều chỉnh kịp thời.

+ Quan sát để xem có học sinh nào “đứng ngoài” hoạt động không? Nếu có, giáo viên tìm cách đưa các em vào không khí chung của nhóm.

Thứ hai: Trong tiết học, giáo viên phải chú ý nhận biết bầu không khí xem các nhóm hoạt động “thật” hay “giả”.

Thứ ba: Giáo viên cần có sự điều chỉnh kịp thời để khi vấn đề giáo viên đặt ra lại là nguyên nhân gây nên sự thay đổi không khí hoạt động của nhóm.

Nếu vấn đề quá khó, học sinh không đủ khả năng giải quyết, hoặc ngược lại, nếu vấn đề quá dễ sẽ khiến học sinh không có gì phải làm. Cả hai trường hợp này đều có thể làm giảm đi độ “nóng” của bầu không khí trong lớp.

Thứ tư: Giáo viên cần khen ngợi, khuyến khích và gợi ý cho học sinh trong quá trình thảo luận nếu thật sự cần thiết.

Thứ năm: Giáo viên định rõ lượng thời gian hoạt động nhóm cụ thể, và nhắc thời gian để các nhóm hoàn thành phần hoạt động của mình đúng thời gian quy định.

Thứ sáu: Giáo viên cần đi vòng quanh các nhóm và lắng nghe ý kiến học sinh trong suốt buổi thảo luận nhóm nhỏ. Thỉnh thoảng cũng rất hữu ích nếu giáo viên xen lời bình luận vào giữa cuộc thảo luận của một nhóm. Đối với những vấn đề nhạy cảm thường có những tình huống mà học sinh sẽ cảm thấy bối rối, ngại ngùng khi phải nói trước mặt giáo viên, trong trường hợp này giáo viên có thể quyết định tránh không xen vào hoạt động của nhóm khi thảo luận.

Vai trò của nhóm trưởng

Thứ nhất: Phải có khả năng tổ chức, phân công nhiệm vụ cho các thành viên, bố trí chỗ ngồi cho phù hợp, hướng dẫn các thành viên thảo luận đúng với nội dung đã giao.

Thứ hai: Phải biết linh hoạt và nhạy bén, có khả năng điều động tất cả các thành viên trong nhóm tham gia tích cực vào thảo luận; theo dõi, quan sát từng người để có biện pháp điều chỉnh kịp thời; lắng nghe ý kiến đóng góp thảo luận của các thành viên trong nhóm mình, động viên khuyến khích những bạn ít nói, rụt rè phát huy tính ***năng động, sáng tạo*** của các bạn trong nhóm.

Như vậy, vai trò của nhóm trưởng là rất quan trọng vì vậy trong quá giảng dạy giáo viên cần phải quan sát thái độ và cách làm việc của từng học sinh để lựa chọn các nhóm trưởng cho thích hợp. Tuy nhiên, nhóm trưởng không phải là người quyết định hết tất cả cho buổi thảo luận.

❖ Trình bày kết quả thảo luận

Kết quả thảo luận có thể được trình bày dưới nhiều hình thức: bằng lời, viết hoặc vẽ lên giấy khổ to...có thể do một người thay mặt nhóm trình bày, có thể nhiều người trình bày mỗi người một đoạn nối tiếp nhau...Các nhóm trình bày kết quả thảo luận trước lớp. Giáo viên nhận xét, bổ sung và kết luận. Cho học sinh ghi nội dung bài học vào vở.

❖ Về đánh giá kết quả học tập của học sinh

Sau mỗi chương học giáo viên sẽ đánh giá lại kết quả học tập của học sinh thông qua bài kiểm tra trắc nghiệm và bài kiểm tra thực hành.

Khi ra đề kiểm tra kiến thức của học sinh giáo viên cần phải nắm được độ khó để điều chỉnh câu hỏi cho phù hợp với từng loại đối tượng học sinh và cần phải có khả năng phân loại được trình độ của học sinh theo nhóm Tốt – Đạt – Chưa đạt.

III. KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC

Học sinh tiếp thu nhanh hơn, khá nhẹ nhàng (cả lý thuyết và thực hành) không khí lớp học thoải mái cởi mở giữa thầy và trò.

Học sinh hứng thú tham gia vào tiết học, tiết ôn tập. Tạo không khí học tập sôi nổi, tích cực, nâng cao tinh thần đoàn kết. Các tiết kiểm tra không còn nặng nề.

Củng cố kiến thức của học sinh ở cấp độ nhớ, hiểu một cách hữu hiệu.

Bản thân tôi cảm thấy rất hài lòng khi áp dụng phương pháp dạy học mới vào dạy môn Tin học. Vì tôi nhận thấy học sinh rất hứng thú và yêu thích tìm tòi trong quá trình học, các em biết vận dụng kiến thức đã học vào các môn học khác.

Qua một học kì kết quả học tập môn Tin học của học sinh đạt được kết quả rất khả quan như sau:

Khối	Tổng HS	HT Tốt	Tỉ lệ (%)	HT	Tỉ lệ (%)	CHT	Tỉ lệ (%)	Ghi chú
3	115	72	62,6	43	37,4	0	0	
4	111	63	56,8	48	43,2	0	0	

IV. HIỆU QUẢ CỦA SÁNG KIẾN:

1. Hiệu quả khoa học:

- Hạn chế bớt việc học lý thuyết, học chay khiến học sinh khó tiếp thu bài. Tăng tương tác hai chiều giữa giáo viên và học sinh.

- Giúp giáo viên bổ sung và nâng cao kiến thức chuyên môn cũng như hiệu quả giảng dạy.

2. Hiệu quả kinh tế:

Mặc dù hiệu quả kinh tế trực tiếp của sáng kiến rất khó đánh giá định lượng cụ thể, tuy nhiên có thể chỉ ra một số lợi ích kinh tế trực tiếp như sau:

- Giảm thiểu việc mua và phụ thuộc vào nguồn tài liệu bài tập bên ngoài cho cả giáo viên và học sinh.

Bên cạnh đó, là những hiệu quả gián tiếp lâu dài về mặt kinh tế như nâng cao hiệu suất công việc của giáo viên, giúp học sinh có hứng thú hơn với môn học.

3. Hiệu quả về mặt xã hội:

- Trực tiếp nâng cao chất lượng học môn Tin học cho nhà trường. Giúp học sinh tiếp cận các kiến thức mới mẻ, thời sự, có phương pháp học tập đúng đắn. Những công cụ, hình ảnh trực quan được đưa vào nhằm đem đến cái nhìn tổng quan cho học sinh về môn học. Giúp học sinh dần tiếp cận những kiến thức mới, bổ ích về môn Tin học hội nhập với Quốc tế.

V. TÍNH KHẢ THI CỦA SÁNG KIẾN:

Đối tượng trọng tâm áp dụng của sáng kiến kinh nghiệm này là các học sinh và giáo viên của các trường Tiểu học. Ngoài ra, sáng kiến này cũng có thể dùng làm tài liệu cho các giáo viên và bất kì ai yêu Tin học, có ý định tìm hiểu và xây dựng phương pháp dạy học phù hợp cho học sinh.

VI. THỜI GIAN THỰC HIỆN ĐỀ TÀI:

Đề tài thực hiện từ tháng 9/2023 đến tháng 4/2024.

- Tháng 9, 10: khảo sát, nghiên cứu
- Tháng 11,12,1,2: Thực hiện giải pháp
- Tháng 3,4: Đánh giá kết quả.

VII. KINH PHÍ THỰC HIỆN ĐỀ TÀI

- Kinh phí thực hiện từ nguồn xã hội hóa.

PHẦN III. KẾT LUẬN – KIẾN NGHỊ

1. Kết luận.

Sử dụng tốt phương pháp dạy học trực quan là một trong những con đường giúp học sinh hiểu và nắm chắc nội dung của bài học. Việc sử dụng phương pháp dạy học trực quan vào quá trình dạy học là cần thiết đối với mỗi giáo viên nói chung và giáo viên tin học nói riêng vì nó mang lại hiệu suất, hiệu quả của giáo dục cao trong mỗi giờ học.

Qua thời gian nghiên cứu và áp dụng tôi nhận thấy học sinh có niềm say mê, hứng thú học tập môn tin học. Khi áp dụng phương pháp dạy học trực quan đã thu hút sự chú ý ham học hỏi của học sinh, tạo cho các em lòng tin vào khả năng của mình, nhiệt tình ham mê học tập.

2. Khuyến nghị - đề xuất.

Qua nghiên cứu và thực hiện đề tài, bản thân tôi có một số khuyến nghị như sau:

- Về phía Phòng giáo dục:

Để thực hiện tốt nhiệm vụ giáo dục học sinh, bản thân tôi rất mong các cấp lãnh đạo tổ chức thêm các buổi chuyên đề để giáo viên được học hỏi, trao đổi, rút kinh nghiệm trong công tác giảng dạy.

- Về phía nhà trường:

Mong BGH nhà trường tham mưu với các cấp lãnh đạo trang bị thêm nhiều thiết bị dạy học, đồ dùng dạy và học để học sinh thể hiện hết khả năng của mình.

Trên đây là một số kinh nghiệm đã thường xuyên được thực hiện trong các giờ dạy tin học cũng như là trong thời gian bồi dưỡng học sinh năng khiếu Tin học.

Một ngày một tiết chưa thể nói hết những điều cần truyền đạt công việc tôi làm hôm nay là sự bắt đầu, đầu tiên đối với một học sinh ngày mai mà tôi nghĩ tiếp bước cùng tôi còn có nhiều đồng nghiệp đang chờ đợi các em và nội dung hôm nay các em tiếp cận ngày mai cũng là chính nó nhưng cao hơn rộng hơn và đến giai đoạn trưởng thành, ta chắc rằng hành trang của các em sẽ đầy ắp trước khi vào đời với tâm thái tự tôn và ý thức tích cực trong việc góp phần xây dựng gia đình, xã hội, đạt ước của các em phát triển một cách an toàn và chất lượng nhất.

Cố Đô, ngày.....tháng... năm 2024

XÁC NHẬN CỦA CƠ QUAN

(ký tên, đóng dấu)

Người viết sáng kiến

Nguyễn Thị Minh Phương

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Sách Tin học 3 – Tác giả Lê Khắc Thành - Chủ biên; Nhà xuất bản Đại học Vinh.
2. Sách Tin học 4 – Tác giả Lê Khắc Thành - Chủ biên; Nhà xuất bản Đại học Vinh.
3. Sách Tin học lớp 3 Kết nối trí thức với cuộc sống – Tác giả Nguyễn Chí Công (Tổng chủ biên); HoàngThị mai (chủ biên); Nhà xuất bản giáo dục Việt Nam.
4. Vở bài tập Tin học 3 Kết nối trí thức với cuộc sống – Tác giả Hoàng Thị mai (chủ biên); Nhà xuất bản giáo dục Việt Nam.
5. Trang Website <http://onlinetest.saigontech.edu.vn> Trung tâm phát triển khoa học công nghệ trẻ.

[illegible]

[illegible]